

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119257488
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6119257488.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a sudcov Mgr. Janky Benkovičovej a Mgr. Martina Štubniaka v právnej veci navrhovateľky Z. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. BB., t. č. bytom XX/X,O. 45/5, zastúpenej JUDr. Idou Cabanovou, advokátkou so sídlom Banská Bystrica, Mičinská cesta 35 a manžela navrhovateľky B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. Z., M., B. XXXX/X, t. č. bytom B., N. XX/XX, o rozvod manželstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom B., Y., nar. XX.XX.XXXX a E., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, o odvolaní manžela navrhovateľky B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. Z., M., B. XXXX/X, t. č. bytom B., N. XX/XX, proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 8P/110/2019-136 zo dňa 26. 11. 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Brezno č. k. 8P/110/2019-136 zo dňa 26. 11. 2019 vo výroku II., III., IV., V. a VI. z r u š u j e a vec vracia okresnému súdu v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Brezno, ako súd prvej inštancie (ďalej aj „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“, alebo „prvostupňový súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom manželstvo navrhovateľky E. B. a B. B., uzatvorené XX.XX.XXXX, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Brezno, vo zv. 3, ročník 2005, na strane 7, pod por. č. 63 sa rozviedol (výrok I. rozsudku). Na čas po rozvode okresný súd upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom pochádzajúcim z tohto manželstva tak, že Y. B., nar. XX.XX.XXXX a E. B., nar. XX.XX.XXXX zveril do osobnej starostlivosti matky (výrok II. rozsudku). S účinnosťou od právoplatnosti výroku o rozvode uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej Y. 150,- Eur mesačne a na výživu maloletej E. 150,- Eur mesačne, ktorú povinnosť uložil platiť vždy do 15-teho dňa každého mesiaca dopredu k rukám matky maloletých detí (výrok III. rozsudku). Styk otca s maloletými deťmi okresný súd ponechal na dohodu rodičov (výrok IV. rozsudku). Vo zvyšku sa návrh navrhovateľky zamietol (výrok V. rozsudku). Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VI. rozsudku).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že navrhovateľka sa domáhala rozvodu manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým dcéram pochádzajúcim z tohto manželstva. Domáhala sa zverenia obidvoch dcér do svojej starostlivosti s tým, že otec bude zaviazaný prispievať na XXX,-250,- Eur mesačne a na E. 200,- Eur mesačne s účinnosťou od právoplatnosti rozhodnutia.

3. Manžel navrhovateľky (ďalej aj „otec maloletých detí“) doručil písomné vyjadrenie k podanému návrhu navrhovateľky, v ktorom uviedol, že s rozvodom manželstva súhlasí a na čas po rozvode navrhol dcéry zveriť do striedavej starostlivosti.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k podanému návrhu konštatoval, že súhlasí s návrhom navrhovateľky, aby jej maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti. Uviedol, že striedavá osobná starostlivosť nie je v záujme maloletých detí.

5. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 1 ods. 2 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), podľa § 18, § 23 ods. 1, 2 Zákona o rodine, podľa § 24 ods. 1, 2, 3, 4 Zákona o rodine, podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine, podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine. Vec právne posúdil tiež podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, § 76 ods. 1 Zákona o rodine. V odôvodnení citoval tiež čl. 5 základných zásad Zákona o rodine, čl. 3 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 5 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa. Citoval tiež čl. 10 základných princípov zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 100 CMP. Citoval aj § 217 ods. 1 CSP a § 38 ods. 1 CMP a § 52 CMP.

6. Z vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že navrhovateľka a jej manžel sú občanmi Slovenskej republiky, obidvaja majú národnosť slovenskú, obidvaja majú stredoškolské vzdelanie bez maturity, u obidvoch ide o prvé manželstvo a obidvaja majú deti len z tohto manželstva. Posledné spoločné bydlisko účastníkov bolo na adrese B., N. XX/XX.

X. Okresný súd tiež zistil, že navrhovateľka vlastný výlučný majetok nemá. Je vyučená krajčírka. Pracuje v DOKA Drevo s.r.o. Banská Bystrica s priemerným čistým mesačným zárobkom 907,02 Eur. Pracuje na štyri smeny po 8 hodín. Poberá prídavky na obidve dcéry. Žije v prenajatom 1-izbovom byte v 8-poschodovej bytovke na 5.poschodí. Vážnu známosť nemá. Je zdravá. Medzi jej mesačné výdavky patrí za prenájom bytu 220,- Eur, koncesionárske poplatky 4,64 Eur, internet 13,20 Eur, mobil 29,- Eur, cestovné do práce 80,- až 100,- Eur, stravné lístky v práci 10,- až 12,- Eur. Manžel navrhovateľky výlučný vlastný majetok nemá. Pracuje v Železiarňach Podbrezová, a.s. na štyri smeny. V práci dosahuje čistý mesačný zárobok 1.016,10 Eur. Uplatňuje si daňový bonus na dcéry. Zostal bývať v 2-izbovom byte zamestnávateľa, ktorý sa nachádza v Dome kultúry, v tomto dome iné byty nie sú. Je zdravý. Medzi jeho mesačné výdavky patrí za byt 160,- Eur, koncesionárske poplatky 4,64 Eur, internet 13,20 Eur, mobil 6,- Eur, cestovné do práce 30,- Eur, za stravu v práci 13,- až 15,- Eur. Polročne si platí životnú poisťku 160,- Eur a ročne platí poisťku auta 50,-, resp. 60,- Eur.

8. Súd prvej inštancie uviedol, že maloletá Y. má 13 rokov. Je zdravá. Navštevuje 8.ročník Základnej školy v B.. Do školy chodí peši. Na začiatku školského roka na združenie rodičov platila 12,- Eur, za školské pomôcky a potreby cca 50,- Eur, do triedneho fondu 5,- Eur. Stravuje sa v školskej jedálni, kde sa na začiatku roka platila záloha 25,74 Eur a mesačne sa platí 3,50 Eur. Za užívanie mobilu platí 6,- Eur. Poisťku jej platí stará matka zo strany otca, sporenie nemá. V škole navštevuje rôzne krúžky, ktoré sú bezplatné. Navštevuje aj Základnú umeleckú školu hru na keyboard - na začiatku školského roka platila na združenie rodičov 10,- Eur a poplatok na polroka 25,- Eur. Maloletá na budúci školský rok bude mať venček, na ktorý sa skladá už tento školský rok a to sumou 50,- Eur počas jedného školského roka. Maloletá E. má 10 rokov. Od mája 2019 nosí dioptrické okuliare, za ich vyhotovenie doplácala 100,- Eur, na kontroly chodí k očnej lekárke do Banskej Bystrice raz za polroka. Inak je zdravá. Navštevuje 5.ročník Základnej školy v Podbrezovej. Do školy chodí peši. Na začiatku školského roka na združenie rodičov platila 6,- Eur, za školské pomôcky a potreby cca 38,- Eur, do triedneho fondu 5,- Eur. Tiež navštevuje Základnú umeleckú školu - výtvarný odbor, kde na začiatku školského roka platila na združenie rodičov 10,- Eur, polročný poplatok 19,- Eur. Za mobil mesačne platí 6,- Eur. Tiež sa stravuje v školskej jedálni, kde na začiatku školského roka platila zálohu 29,09 Eur a mesačne platí 3,50 Eur. Matka jej polročne platí poisťku cca 30,- Eur, resp. 35,- Eur.

9. Z vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že vzťahy medzi navrhovateľkou a jej manželom sú vážne narušené a trvalo rozvrátené, ich manželstvo neplní svoj účel a nemožno od nich očakávať obnovenie manželského spoluzitia. Z tohto dôvodu okresný súd manželstvo rozviedol.

10. Súd prvej inštancie v konaní tiež zistil, že obidvaja rodičia maloletých detí sa dokážu postarať o maloleté deti, však navrhovateľka viac. Okresný súd uviedol, že otec detí v minulosti gembloval a vo väčšej miere požíval alkohol, pričom v súčasnosti tvrdí, že už negembluje a pripustil, že raz za čas si zájde na pivo. Prvostupňový súd konštatoval, že obidvaja rodičia majú vytvorené bytové podmienky pre obidve dcéry.

11. Okresný súd na čas po rozvode obidve dcéry zveril do osobnej starostlivosti matky. Prihliadol pritom najmä k tomu, že otec detí zostal bývať v byte, ktorý je jediný v dome kultúry a sám uviedol, že keď ide na nočnú smenu maloletá zostáva v byte sama, tak sa aj stalo, že v období od 04.11. do 26.11., kedy maloletá bola v byte 3 noci sama, keď jej otec bol na nočnej smene. Okresný súd uviedol, že matka detí má prenajatý byt v bytovke a tiež keď je na nočnej smene obidve dcéry budú v tomto byte samé, avšak majú možnosť v prípade potreby obrátiť sa na ktoréhokoľvek suseda, nakoľko v 8-poschodovej bytovke sú na každom poschodí 4 byty a aj keď maloleté deti susedov osobne nepoznajú, majú možnosť sa v prípade potreby na nich obrátiť. Pri zverení obidvoch dcér do starostlivosti matky okresný súd prihliadol k tomu, aby obidve sestry vyrastali spolu. Vzhľadom na zistené skutočnosti, najmä na minulosť otca maloletých detí, považoval otca maloletých detí za menej zodpovedného ako ich matku. Okresný súd konštatoval, že otec maloletých detí v minulosti gembloval, v súčasnosti nie je z jeho strany preukázané, že s týmto úplne skončil. Tiež v minulosti požíval alkohol, takisto nepreukázal, že by s tým úplne skončil, ba práve sám sa priznal, že raz za čas ide na pivo. Okresný súd uviedol, že vzhľadom k týmto nerestiam otca rodina v minulosti prišla o vlastný byt. Na základe všetkých týchto skutočností okresný súd zveril obidve dcéry do starostlivosti matky.

12. Pokiaľ kolízny opatrovník navrhoval obidve dcéry zveriť do starostlivosti matky, ale tiež navrhol, že v prípade pochybností je za príbratie do konania znalca z odboru psychológie za účelom posúdenia, ktorý z rodičov maloletých detí je osobnostne vhodnejší pre ich výchovu, okresný súd upustil od príbratia znalca do konania, nakoľko mal za to, že by sa tým konanie na strane účastníkov predražilo a tiež to by nevyriešilo dôležitú otázku a to bytovú otázku, kde otec zostal bývať v byte, ktorý je jediným v Dome kultúry a v noci keď je on na pracovnej smene by sa deti ocitli samé v tomto byte, najbližší ľudia sa nachádzajú v iných budovách. Okresný súd nepovažoval za potrebné vypočuť ani svedkov, ktorých navrhovali účastníci, nakoľko pre rozhodnutie mu postačovali skutočnosti zistené od účastníkov v priebehu konania.

13. O výživnom na maloleté deti rozhodol s účinnosťou od právoplatnosti výroku o rozvode tak, že zaviazal otca prispievať na výživu každej z dcér po 150,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa každého mesiaca dopredu k rukám ich matky. Výživné vo výške 150,- Eur na každú z dcér považoval okresný súd za primerané tak vzhľadom na odôvodnené potreby obidvoch maloletých, ktoré sú na II. stupni základnej školy a súčasne navštevujú aj základnú umeleckú školu a tiež vzhľadom na možnosti, schopnosti, majetkové pomery a osobnú starostlivosť toho - ktorého rodiča o ne.

14. Prvostupňový súd styk otca s maloletými dcérami ponechal na dohodu rodičov. Rodičia bývajú v tej istej obci v bytoch vzdialených od seba cca 200 metrov. Odkedy rodičia nežijú v spoločnej domácnosti dokázali sa dohodnúť o styku toho rodiča, ktorý nemal deti u seba s druhým rodičom.

15. Pretože navrhovateľka (matka maloletých detí) sa domáhala na čas po rozvode určenia výživného vo vyššej výške, okresný súd vzhľadom na zistené pomery účastníkov jej návrh vo zvyšku zamietol.

16. náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol aplikujúc § 52 a nasledujúcich CMP. V konaní nezistil také skutočnosti, pre ktoré by priznanie náhrady trov konania niektorému z účastníkov považoval za spravodlivé a takejto náhrady sa ani jeden z účastníkov nedomáhal.

17. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí (ďalej tiež „odvolateľ“), napádajúc ho vo výrokoch o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. Z podaného odvolania vyplynulo, že otec maloletých detí sa domáha zrušenia odvolaním napadnutého rozhodnutia vo výrokoch týkajúcich sa úpravy a povinnosti k maloletým deťom na čas po rozvode a vrátenia vecí súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

18. V podanom odvolaní odvolateľ namietal, že informácie popisované v rozsudku okresného súdu sú nepravdivé, alebo skreslené a celkovo na dvanástich stranách podaného odvolania predložil svoje tvrdenia. Podané odvolanie otca maloletých detí popisuje priebeh spolužitia rodičov maloletých detí, popisuje ich hospodárenie s finančnými prostriedkami. Odvolateľ v podanom odvolaní uvádza, že obe maloleté deti žiada do svojej osobnej starostlivosti z dôvodu, že navrhovateľka sa o deti dostatočne nestará, ich výživa je nedostatočná a jednostranná, deti využíva na supľovanie svojich povinností, ona sama trávi čas telefonovaním alebo komunikáciou na sociálnych sieťach, deti žijú v izolácii, nikam nechodia, matka s nimi nepodniká žiadne aktivity. Odvolateľ tiež v podanom odvolaní poukázal na to, že

matka maloletých detí vyhľadáva známosti mužov na sociálnych sieťach a v priebehu piatich mesiacov mala mať už tri známosti. Odvolateľ tiež poukázal v podanom odvolaní na to, že v súčasnosti žije spolu so svojou matkou, ktorá v prípade, že on je v práci, zabezpečuje chod domácnosti, starostlivosť o maloleté deti, pomoc pri učení. Poukázal na to, že momentálne matka maloletých detí nemá trvalé bydlisko a v prípade straty podnájmu sa ona a maloleté deti ocitnú v postavení bezdomovcov, čomu sa otec maloletých detí snaží zabrániť. Odvolateľ v podanom odvolaní tiež uviedol, že z konania matky maloletých detí mu vyplýva jediné, že počas celej doby ich spolužitia konala účelovo, s jediným cieľom, materiálne sa zabezpečiť, čo sleduje aj teraz, na úkor maloletých detí, v prípade získania výživného vo výške stanovenej súdom, za predpokladu, že maloleté deti budú zverené do jej osobnej starostlivosti. Otec maloletých detí v podanom odvolaní tiež navrhol, aby v prípade potreby bolo zabezpečené znalecké dokazovanie, nakoľko má za to, že maloleté deti sú manipulované tvrdeniami matky detí.

19. Matka maloletých detí vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Uviedla, že už z odvolania otca detí je zrejmé, že celé manželstvo bolo nefunkčné. Neriešili spoločné problémy oni dvaja manželia, ale ich riešila matka otca detí (stará matka maloletých detí). Podotkla, že celé odvolanie je písané ako román len o jej osobe, ako neschopnej matke maloletých detí, aby bola skompromitovaná. Matka maloletých detí má za to, že odvolanie bolo písané matkou otca maloletých detí (starou matkou maloletých detí), nie otcom maloletých detí. Poukázala na to, že bývanie v Dome kultúry - Podbrezová, kde otec maloletých detí má zamestnávateľom pridelené bývanie, nespĺňa štandard bytu. Je to len ubytovanie v miestnom dome kultúry. K vyjadreniu maloletej B. uviedla, že maloletá E. má zlý prístup k učeniu, nechce sa učiť, robí niekedy to, čo si ona zaumieni, a preto matka na ňu zvyšuje hlas. V snažení však býva márne, keďže boli ovplyvňované inou osobou. Poukázala tiež na to, že ako manželia bývali v Banskej Bystrici u starej matky maloletých detí, po tom, keď museli predať byt v Brezne. Od vtedy spravovala finančné prostriedky stará matka maloletých detí (matka otca maloletých detí). Odo dňa 26. 11.2019, kedy bol vyhlásený rozsudok Okresného súdu Brezno, otec maloletých detí nezaplatil matke maloletých detí pre maloleté deti žiadne výživné. Matka nebráni deťom, aby navštevovali otca, ale pre správnu výchovu detí navrhuje, aby maloleté deti boli zverené do jej výchovy.

20. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu otca maloletých detí uviedol, že súhlasí s rozhodnutím okresného súdu, ktorý na čas po rozvoze upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom tak, že maloleté deti zveril do starostlivosti matky a tiež vyjadril súhlas s výškou určeného výživného, ktoré zodpovedá aktuálnym potrebám maloletých detí a zohľadňuje tiež možnosti, schopnosti a majetkové pomery oboch rodičov. Kolízny opatrovník tiež uviedol, že obaja rodičia priznali, že situáciu v rodine značne ovplyvnilo zasahovanie matky otca maloletých detí. Otec v rozhovore tiež priznal, že naďalej požíva alkoholické nápoje. Uviedol: „uvedomujem si, že s tým musím prestať, lebo N. ma na to upozornila, že už nebude ku mne chodiť“. Kolízny opatrovník tiež uviedol, že po podaní odvolania vykonal opakovaný rozhovor s rodičmi a maloletými deťmi. Z vyjadrenia maloletých detí nevyplýva zanedbávanie alebo ambivalentné poskytovanie starostlivosti o maloleté deti zo strany matky. Maloletá E. sama priznáva, že matka na ňu kričí, lebo nechce upratať a všetko za ňu robí staršia sestra Y.. Maloletá E. tiež uviedla, že otec je niekedy pod vplyvom alkoholu, ale je k nej dobrý. Aj napriek tomu chce byť zverená otcovi, lebo ho má radšej ako mamu. Maloletá Y. sa vyjadrila, že chce byť v starostlivosti matky. S otcom sa stretáva, ale stáva sa, že keď je pri ňom, otec je pod vplyvom alkoholu.

21. Kolízny opatrovník sa tiež písomne vyjadril aj k vyjadreniu matky maloletých detí, pričom zotrval na svojom vyjadrení k odvolaniu otca maloletých detí. Zopakoval, že súhlasí s rozhodnutím okresného súdu, ktorý na čas po rozvoze upravil výkon rodičovských práv a povinností tak, že maloleté deti zveril do starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na výživu primeraným výživným. Uviedol, že z rozhovoru s maloletými deťmi a aj matkou maloletých detí vyplýva, že otec naďalej požíva alkoholické nápoje. Byt, v ktorom býva otec maloletých detí, je jediný v objekte domu kultúry a maloleté deti by ostali počas nočnej zmeny otca maloletých detí samé a v prípade potreby bez akejkoľvek možnosti pomoci od okolia a susedov. V dôsledku týchto uvedených skutočností nemajú maloleté deti napĺňané potreby bezpečia a istoty zo strany otca. V starostlivosti zo strany matky kolízny opatrovník nezistil žiadne nedostatky.

22. Na vyjadrenie kolízneho opatrovníka reagovala vyjadrením matka maloletých detí, ktorá sa s vyjadrením kolízneho opatrovníka stotožnila.

23. Na vyjadrenia tak matky maloletých detí, ako aj kolízneho opatrovníka reagoval otec maloletých detí odvolacou replikou, v ktorej uviedol, že vyjadrenie je plné nepravdivých a nesprávnych a ničím nepodložených tvrdení. Nie je podstatou vecí, či odvolanie písal sám alebo v zastúpení, ale hodnovernosť týchto tvrdení doložil materiálom a potvrdil vlastnoručným podpisom. Uviedol, že výživné neplatí, nakoľko maloletá U. e stále u neho a k matke sa vrátiť odmieta. Uviedol tiež, že zdravotné problémy maloletej Zuzany rieši on alebo jeho matka (stará matka maloletých detí). Uviedol tiež, že v súčasnej dobe mu so starostlivosťou o maloletú E. pomáha jeho matka (stará matka dieťaťa), ktorá jej v čase jeho neprítomnosti poskytuje starostlivosť, dohliada na bezpečnosť a s maloletou sa učí. Je pravdou, že priznal príležitostné vypitie piva, nie však opíjanie sa, ako sa to kolízny opatrovník snaží naznačiť. Vyjadril nesúhlas, aby maloletá Y. vo veku 13 rokov bývala v noci, keď je matka v práci alebo u priateľa, sama, napriek tvrdeniam, že v okolí bytu bývajú susedia. V prípade nebezpečenstva, ochorenia či úrazu, táto nemá predpoklady situáciu zvládnuť a privolať si pomoc. Preto o zverenie do osobnej starostlivosti žiada obe maloleté deti, nakoľko starostlivosť a dohľad o ich bezpečnosť vie obom maloletým zabezpečiť nepretržite sám a v prípade, kedy je v práci, jeho matka (stará matka maloletých detí) tak, ako je to aj teraz u maloletej E.. Otec maloletých detí zotrval na psychologickom vyšetrení oboch maloletých detí za účelom odstránenia nepravdivých tvrdení o jeho osobe.

24. Na odvolaciu repliku reagovala matka maloletých detí odvolacou duplikou, v ktorej zopakovala, že považuje rozsudok okresného súdu za správny a navrhla, aby ho odvolací súd potvrdil. Uviedla, že obidve deti sa na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne dvakrát vyjadrili, že matka sa o nich príkladne stará. Pri otcovi je starostlivosť o deti viac na starostlivosti starej matky (matky otca maloletých detí), ktorá chodí k dcére E., keď otec nie je doma. So striedavou starostlivosťou vyjadrila nesúhlas, lebo túto striedavú starostlivosť chce otec maloletých detí len z dôvodu, aby neplatil výživné na maloleté deti. So striedavou starostlivosťou nesúhlasí ani staršia dcéra Y.. Vyjadrila tiež nesúhlas s tým, aby obe deti boli zverené do starostlivosti otca, a to z dôvodu, že starostlivosť nevykonáva otec maloletých detí. Jeho matka (stará matka maloletých detí) chodí k synovi a pomáha mu. Na výchovu a opateru detí sú rodičia, pokiaľ je možné, aby im súd zveril deti do výchovy, nie starí rodičia. Vyjadrila nesúhlas so psychologickým vyšetrením oboch detí, podľa jej názoru je to zbytočné. Nebojí sa tohto vyšetrenia, ale ak otec maloletých detí na tom trvá, nech psychologické vyšetrenie zaplatí on sám.

25. Na odvolaciu dupliku reagoval otec maloletých detí vyjadrením s tým, že uviedol, že vyjadrenie kolízneho opatrovníka je skreslené a nepravdivé a taktiež vyjadril nesúhlas s vyjadrením právnej zástupkyne matky maloletých detí. Uviedol tiež, že podáva sťažnosť na zbytočné súdne prietahy a zaujatosť sudkyne JUDr. Eleny Lámerovej a tiež sťažnosť na kolízneho opatrovníka.

26. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. - CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., V. a v závislom výroku o trovách konania VI. podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a vec vrátil okresnému súdu v tomto rozsahu podľa § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozsudkom konštatuje, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvoze nezistil náležité skutkový stav vecí, predmetnú vec nesprávne právne posúdil a jeho rozhodnutie je dôvodu nedostatočného odôvodnenia nepreskúmateľné.

27. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav vecí.

28. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí.

29. Podľa § 37 CMP, súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním.

30. Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav vecí.

31. Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

32. Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

33. Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

34. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

35. Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

36. Záujem maloletého na zachovaní stability výchovného prostredia nemožno vidieť len v tom, že za každú cenu sa musí rešpektovať vytvorený faktický stav. Nebolo by to vhodné najmä vtedy, ak by tento faktický stav bol vyvolaný bezdôvodným nerešpektovaním súdnych rozhodnutí. Maloleté dieťa nemôže úplne posúdiť, aké výchovné opatrenie je v jeho záujme, a preto závisí aj od osôb, ktoré ho vychovávajú alebo majú vychovávať, aby vyslovili názor, aké opatrenie treba v záujme maloletého dieťaťa vykonať. Ak je na vyslovenie záveru povolaný súd, musí tak urobiť po dôkladnom zistení všetkých skutočností, ktoré ovplyvňujú alebo by mohli ovplyvňovať výchovu dieťaťa (R 21/1965). Samozrejme, maloleté dieťa, ktoré je so zreteľom na svoj vek a rozumovú vyspelosť schopné samostatne vyjadriť svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho dotýkajú, preto aj v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté.

37. Podľa článku 5 Zákona o rodine je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä :a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

38. Základnú úlohu vo výchove maloletého dieťaťa majú jeho rodičia. Výchova dieťaťa je nielen ich právom, garantovaným viacerými medzinárodnými európskymi aj vnútroštátnymi prameňmi, ale aj ich povinnosťou, ktorej sa nemôžu bez závažných právnych následkov svojvoľne zbaviť. Právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň, zaručuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 41 a tiež zaručuje dieťaťu právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Podobne medzinárodný Dohovor o právach dieťaťa, ktorým je Slovenská republika viazaná, ukladá zmluvným štátom povinnosť vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že sú to obaja rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Obsahom ich práva „vychovávať“ je v prvom rade právo a povinnosť chrániť záujmy dieťaťa, ďalej tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba a právo osobne sa o dieťa starať. Právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o dieťa a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

39. V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

40. Súd prvej inštancie rozhodol v rámci konania o rozvede o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvede, pričom svoje rozhodnutie v zmysle ustanovení § 24 ods. 1 a 2 Zákona o rodine náležite nezdôvodnil.

41. Odvolací súd zdôrazňuje, že základným predpokladom správneho rozhodnutia o výchove maloletého dieťaťa je, aby si súd obstaral spoľahlivý podklad vykonaním a zhodnotením všetkých relevantných dôkazov na všestranné objasnenie skutočností, ktoré charakterizujú na jednej strane osoby rodičov, na druhej strane osobu dieťaťa.

42. S poukazom na uvedené odvolací súd skúmal opodstatnenosť argumentácie otca, na ktorej založil svoje odvolacie dôvody totožné s argumentáciou uvádzanou počas prvostupňového konania. Podľa názoru odvolacieho súdu odvolanie otca je spôsobilé spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, týkajúcich sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletých deťom na čas po rozvede.

43. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia prijal záver, že obaja rodičia maloletých detí sa dokážu postarať o maloleté deti, pričom zároveň uviedol, že „navrhovateľka však viac“. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že zistil, že obidvaja rodičia majú vytvorené bytové podmienky pre obidve dcéry.

44. Napriek tomu, že prvostupňový súd konštatoval, že obaja rodičia sa vedia o maloleté deti postarať a tiež, že obaja rodičia majú vytvorené podmienky pre obidve deti, nevysvetlil, prečo sa nezaoberať možnosťou zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti, keďže otec maloletých detí takýto spôsob starostlivosti počas konania navrhoval (§ 24 ods.2 Zákona o rodine), zvlášť za situácie keď vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že tak matka ako aj otec maloletých detí pracujú na štyri smeny a teda situácia, že maloleté deti budú v noci samé v byte (teda bez dozoru) nastane tak aj v prípade zverenia maloletých detí matke ale aj otcovi, pričom prípadná striedavá starostlivosť o maloleté deti by takúto situáciu mohla vylúčiť, alebo aspoň eliminovať.

45. Pretože súd prvej inštancie v súvislosti rozhodovaním o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvede nezistil skutočný stav veci (§ 35 CMP), nevykonal dôkazy potrebné na zistenie skutočného stavu veci (§ 36 CMP), vec nesprávne právne posúdil a jeho rozhodnutie je z dôvodu nedostatočného odôvodnenia nepreskúmateľné, odvolaciemu súdu neostávala iná možnosť, ako rozsudok súdu prvej inštancie vo II., III., IV., V., ktoré sa týkajú úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvede a závislom výroku VI. o trovách konania podľa § 389 ods.1 písm. b), c) CSP zrušiť a vec podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

46. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude vykonať dôkladné dokazovanie zamerané (v súlade s ustanovením § 35 a § 36 CMP) na zistenie podmienok riadnej osobnej starostlivosti o maloleté deti tak na strane matky ako aj otca maloletých detí (nie starostlivosti prostredníctvom tretej osoby, ako to uvádzal otec v podanom odvolaní, že mu pomáha jeho matka - stará matka maloletých detí), a to hlavne v spolupráci s kolíznym opatrovníkom, ktorému by malo predovšetkým záležať na vykonávaní riadnej starostlivosti o maloleté deti. V tomto smere bude potrebné zistiť, či obaja rodičia sú schopný osobne vykonávať napríklad práce súvisiace so starostlivosťou o maloleté deti ako varenie, pranie ošatenia a iné. Odvolací súd nevyklučuje, že spôsobilosť o starostlivosť o maloleté deti na strane oboch rodičov môže byť zisťovaná aj formou znaleckého dokazovania znalcom z príslušného odboru a odvetvia, ktoré dokazovanie počas konania navrhoval otec maloletých detí a tiež kolízny opatrovník a ktoré dokazovanie by malo odhaliť aj sklony k tvrdenému gemblerstvu a k väčšiemu požívaniu alkoholických nápojov zo strany otca. Zároveň by sa takýmto dokazovaným mal verifikovať postoj maloletých detí k ich zvereniu či už do starostlivosti matky, alebo otca, resp. striedavej starostlivosti, nakoľko nie je vylúčené, že maloleté deti môžu byť ovplyvňované či už ich rodičmi, alebo starou matkou zo strany otca, na čo poukazovala matka maloletých detí. V súvislosti s prípadným znaleckým dokazovaním odvolací súd poznamenáva, že bude potrebné vybrať znalca s príslušného odboru a odvetvia, a ak by sa mal znalec vyjadriť aj k otázkam vhodnosti striedavej starostlivosti resp. k vhodnosti zverenia detí, či už do starostlivosti matky alebo otca, nemožno opomenúť, že by to mal byť znalec z odboru psychológia a z odvetvia „34 03 00 poradenská psychológia“. Súd prvej inštancie zväží aj ďalší spôsob dokazovania tak, aby náležite zistil skutočný stav veci (§ 35 a § 36 CMP). Po vykonaní náležitého dokazovania za aplikácie § 36 CMP a po zistení skutočného stavu veci podľa § 35 CMP, prvostupňový súd opätovne o úprave výkonu rodičovských práv

a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní. Bude pritom dbať na to, aby odôvodnenie jeho rozhodnutia bolo presvedčivé (§ 220 ods. 2 CSP veta posledná).

47. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ako bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

48. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).